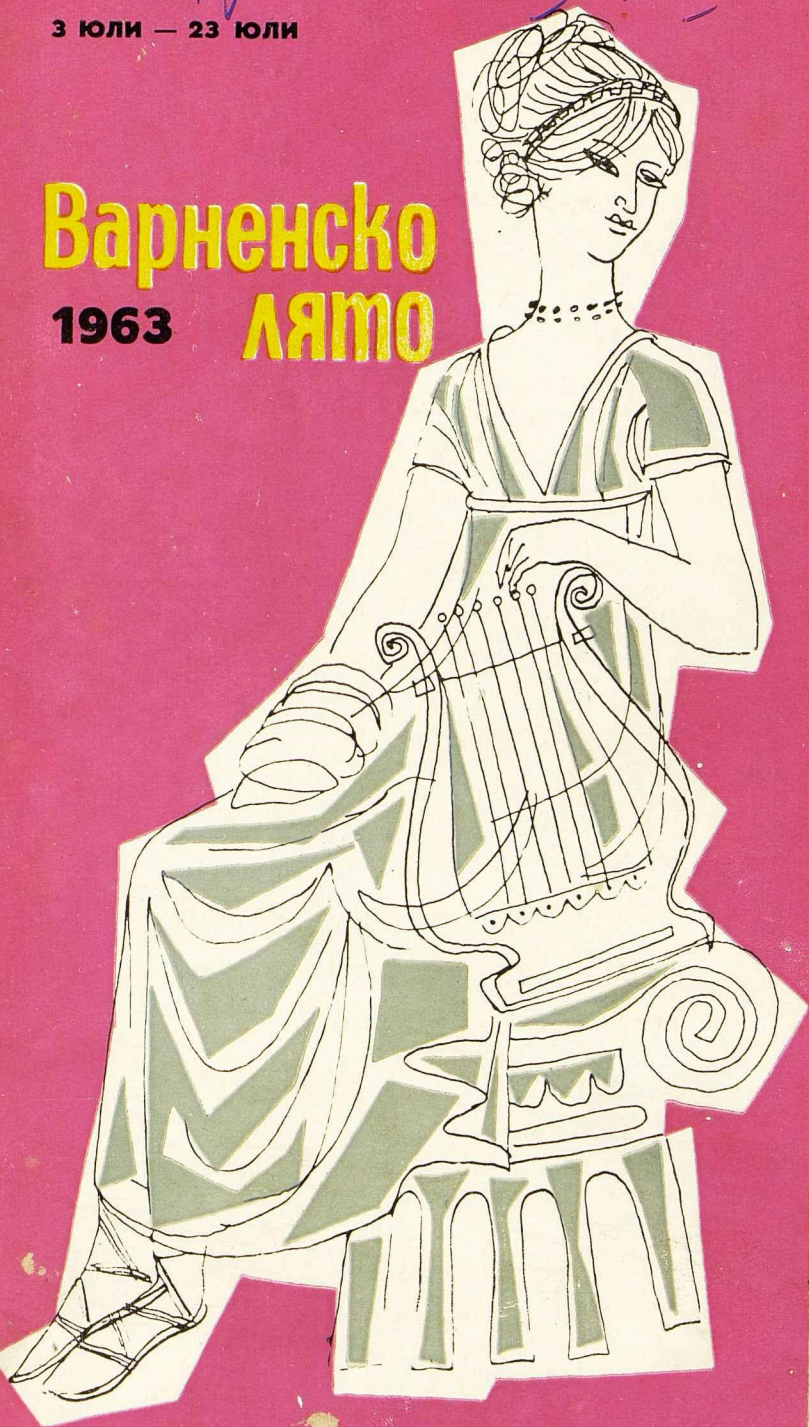

47. 1963

3-й - 20-й

3 ЮЛИ — 23 ЮЛИ

Варненско 1963 ЛЯТО

БРА 1904

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА - ВАРНА

1087/69

СЪДЪРЖАНИЕ

	стр.
УВОДНА	2
ПРАЗНИК НА ПЕСНИТЕ И ТАНЦИТЕ	3
ОПЕРА	4— 5
ТЕАТЪР	7
ЕСТРАДА	8
СПОРТ	8— 9
КИНО	9—10
ИЗЛОЖБИ	11
КОНЦЕРТИ	12
МУЗЕИ	13—17
Археологически музей	13—14
Музей на революционното движение	14—15
Музей на българското възраждане	15—16
Аквариум	16
Военноморски музей	17
Природонаучен музей	17
ЕКСКУРЗИИ	18—23
Лонгоза	18—19
Балчик	19—21
Приморско	21
Побитите камъни	21—22
Село Китен	22
Созопол	23
ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ	24—30
Владислав Варненчик	24—25
Аладжа манастир	26—27
Базиликата в местността „Джанавара“	27—28
Турският барутен погреб	28—29
Римската кула	29—30
ПОЛЗУВАНЕТО НА МОРЕТО	31
КЛИМАТ	32

За възможни промени в програмата, станали след излизането на изданието от печат, редакцията не поема отговорност

ИЗДАНИЕ НА ГРАДСКИЯ НАРОДЕН СЪВЕТ — ВАРНА

„ВАРНЕНСКО ЛЯТО — 1963 Г.“

И тази година слънчева Варна гостоприемно разтвори врати за хилядите гости от страната и чужбина. Отново оживяха курортните комплекси, почивните домове и слънчевите улици. Радостни възгласи на различни езици изразяват възторга на нашите гости от жаркото слънце и прохладната морска вода, от сочните плодове на богатата ни земя.

Все по-известна става Варна не само като първокласен морски курорт, но и като оживен културен център. През летните месеци тук се провежда културното мероприятие „Варненско лято“, което превръща курортните дни в истински празници на културата и изкуството. На сцената, естрадите, концертните подиуми си дават среща редица изтъкнати състави и изпълнители от страната и чужбина. И особено сега, след речта на др. Тодор Живков пред дейците на културата и изкуството, „Варненско лято“ добива значението не само на един обикновен комплекс от културни прояви, но и на сериозно изпитание за идейната и художествената стойност на творци и изпълнители.

През тази година радостен факт е, че гости на „Варненско лято“ ще бъдат преди всичко състави и изпълнители от България, Съветския съюз и братските социалистически страни. Софийската народна опера, Държавната филхармония, Народния театър „Ив. Вазов“, Държ. музикален театър „Св. Македонски“, Театър „Трудов фронт“, Театъра на въоръжените сили, Държ. сатиричен театър, Варненската народна опера, Държ. симфоничен оркестър — Варна, естрадни и фолклорни състави от СССР, Румъния, Полша, ГДР, Мексико, Италия — ето имената на повечето от тях. Варненските трудещи се и нашите гости ще имат удоволствието да чуят известните певци Питър Глосоп, Суна Корад, Джоис Блякхъм, Харолд Блякбърн, А. Ремедиос както и редица лауреати на Втория международен фестивал за млади оперни певци в София. Гости на „Варненско лято“ ще бъдат диригентите Клаус Прингсхайм (Япония), Карол Стрия (Полша), инструменталистите Габриел Такино (Франция), Юрий Буков, Дина Шнайдерман и др.

Изданието „Варненско лято — 1963 г.“, което има за задача да информира за разнообразните културни прояви през летните месеци, както и да пропагандира историческите, курортните и културните забележителности на Варна, околностите и Черноморието, ще продължи да излиза и през тази година. Редакцията ще се старее да дава точна и навременна информация за всички културни събития през този период.

РЕПУБЛИКАНСКИ ПРАЗНИК НА ПЕСНИТЕ И ТАНЦИТЕ

Тази година от 6 юли до 7 август за трети път във Варна ще бъде проведен Празникът на песните и танците. Неговият девиз ще събере на естрадите на нашия град и курортните комплекси стотици самодейци от цялата страна, които ще разкрият омаята на българското народно песенно, танцово и инструментално творчество, ще демонстрират пред трудещите се и гостите на Варна своите високи постижения в областта на художествената самодейност.

ПРОГРАМА НА ПРАЗНИКА

- Червения площад* — на 7, 9, 12, 13, 17, 20, 24, 27, 28 и 30 юли, 2, 3 и 7 август.
Курорта „Дружба“ — на 8, 11, 15, 18, 22, 25 и 29 юли, 1 август
Курорта „Златни пясъци“ — на 9, 13, 16, 19, 23 и 26 юли, 2 и 6 август
Дом на културата на трансп. работници — естрадно-сатирични спектакли — на 10 и 11 юли
Народния театър — естрадно-сатирични спектакли — на 19, 21, 29 и 30 юли
Военна почивна станция — на 7, 8, 11 и 12 юли, 3 и 4 авг.

Я. Кючукова и Т. Костов в „Манон Леско“ от Пучини

ОПЕРА

В ЛЕТНИЯ ТЕАТЪР

Петък, 5 юли

Начало 20,30 ч.

Гостуване на
ПИТЪР ГЛОСОП

носител на златен медал и Първа награда
баритон от Лондонската опера

ХАРОЛД БЛЯКБЪРН
бас от Лондонската опера
в „ТРУБАДУР“

Неделя, 7 юли

Начало 20.30 ч.

Гостуване на
ДЖОИС БЛЯКХЪМ
мецосопран от Лондонската опера
МИРЧА БРЯЗУ
баритон от Клужката опера
АЛБЕРТО РЕМЕДИОС
тенор от Лондонската опера
в „КАРМЕН“

Сряда, 10 юли

Начало 20.30 ч.

ПИТЪР ГЛОСОП
носител на златен медал и Първа награда
в „ТОСКА“

Четвъртък, 11 юли

Начало 20.30 ч.

Гостуване на
ПИТЪР ГЛОСОП
носител на златен медал и Първа награда
в „БАЛ С МАСКИ“

Неделя, 14 юли

Начало 20.30 ч.

Гостуване на
ДЖОИС БЛЯКХЪМ
мецосопран от Лондонската опера
в „КАРМЕН“

Понеделник, 15 юли

Начало 20.30 ч.

Гостуване на
ПИТЪР ГЛОСОП
носител на златен медал и Първа награда
ХАРОЛД БЛЯКБЪРН
бас от Лондонската опера
в „РИГОЛЕТО“

Понеделник, 22 юли

Начало 20.30 ч.

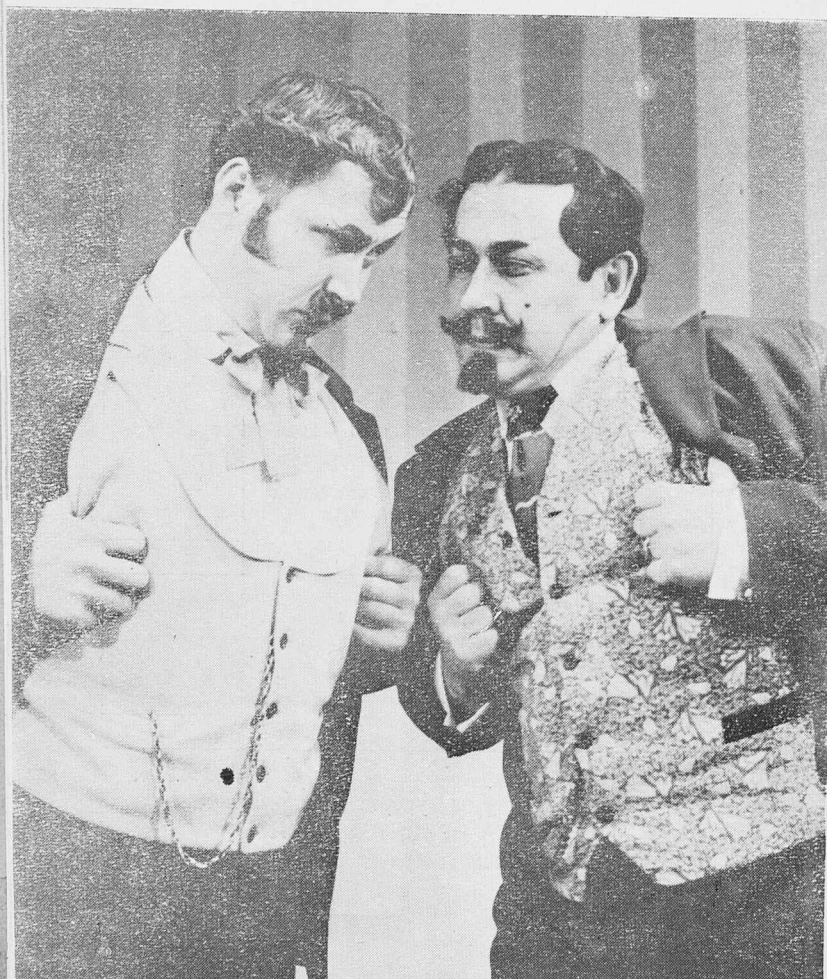
Гостуване на
СУНА КОРАД
сопран от Анкарската опера
в „ТРАВИАТА“

Четвъртък, 18 юли

Начало 20.30 ч.

В летния театър на курорта „Златните пясъци“

„ТАКА ПРАВЯТ ВСИЧКИ“
комична опера от Моцарт

ТЕАТЪР

2, 3, 4, 5, 8, 10, 11, 12, 13 и 14 юли

Начало 19:30 ч

Народен театър „Ст. Бъчваров“ — Варна

„КОЛЕГИ“

пиеса от В. Аксьонов и Ю. Стабовой

За колективни посещения тел. 31-84.

В ЛЕТНИЯ ТЕАТЪР

2 и 8 юли

Начало 20.30 ч.

Народен театър „Ст. Бъчваров“ — Варна

„ДВУБОЙ“

комедия от Иван Вазов

7 и 9 юли

Начало 20.30 ч.

Театър на въоръжените сили — София

„КОНТРАРАЗУЗНАВАНЕ“

драматизация на Вл. Каракашев
по романа на Андр. Гуляшки

15, 16, 17 и 18 юли

Начало 19:30 часа

Зимен театър

ПРАЖКИ ТЕАТЪР „БЯЛО И ЧЕРНО“

◀ *Ил. Пенев и Евг. Бакалов в „Двубой“*

ЕСТРАДА - СПОРТ - КИНО - ЕСТРАДА - СПОРТ - КИНО

В ЛЕТНИЯ ТЕАТЪР

Понеделник, 1 юли

Начало 20.30 ч.

КОНЦЕРТ НА АНСАМБЪЛА НА НАРОДНАТА АРМИЯ

3 и 4 юли

Начало 20.30 ч.

ЕСТРАДЕН СЪСТАВ НА ЗАГРЕБСКОТО РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЯ

Вторник, 9 юли

Начало 20.30 ч.

СБОРНА СЪВЕТСКА ЕСТРАДА

12 и 13 юли

Начало 20.30 ч.

МОДНО РЕВЮ

16 и 18 юли

Начало 20.30 ч.

ПОЛСКА ЕСТРАДА

Сряда, 17 юли

Начало 20.30 ч.

ФОЛКЛОРЕН СЪСТАВ ОТ ИТАЛИЯ

ФУТБОЛ

От всички състезания, които ще се състоят през следващите двадесет дни, с най-голям интерес се очакват срещите за първенството на А РФГ. С особен интерес се очаква мача от последния кръг между отборите на „Черно море“ и „Левски“ — София.

АКАДЕМИЧНО ГРЕБАНЕ

Любителите на водните спортове ще бъдат свидетели на една голяма гребна проява — на 7 юли въз Варненското езеро ще си оспорват първите места в регатата „Никола Йонков Вапцаров“ най-добрите състезатели по академично гребане и кануистика в стра-

ната. Черноморци са решили на регатата „Вапцаров“ да си възстановят приоритета в този стил гребане. Но какво ще кажат състезателите от София, Русе, Видин, които вече направиха голяма крачка напред в гребния спорт.

ТЕНИС

И още една голяма спортна проява във Варна ще бъде финалът на републиканското първенство по тенис за юноши и девойки — младша възраст. Състезанията ще се проведат от 15 до 20 юли на тенискортовете на „Матроската площадка“.

КИНА

„РЕПУБЛИКА“
тел. 21—42

Зимно: 1—7 „Нощ без утро“, 8—14—„Ваканция на море“, 15—21 — „Любов от последен поглед“

Лятно: 1—7 — „Парижката св. Богородица“, 8—14 — „Здравей, Гнат“, 15—21 — „Смях в рая“

„ТРАКИЯ“

1—7— „Парижката св. Богородица“, 8—14 — „Ваканция на море“, 15—21 — „Любов от последен поглед“.

„ДИМ. БЛАГОЕВ“
тел. 25—04

Зимно: 1—7— „Нощ без утро“, 8—14 — „Живот без китара“, 15—21—„Любов от последен поглед“

Лятно: 1—7 — „Разрушеният мост“, 8—14 — „Ваканция на море“, 15—21 — „Излишните“

„ЛЕНИН“
лятно

1—7— „Парижката св. Богородица“, 8—14 — „Ваканция на море“, 15—21 — „Бели сенки“

„Г. ДИМИТРОВ“
тел. 21—63

1—7— „Мамзел Нитуш“, 8—14— „Здравей, Гнат“, 15—21—„Смях в рая“

ККЗ „Г. ДИМИТРОВ“
тел. 53—25

1—7— „Парижката св. Богородица“, 8—14 — „Ваканция на море“, 15—21 — „Излишните“

ЕСТРАДА - СПОРТ - КИНО - ЕСТРАДА - СПОРТ - КИНО

ТРАНСП. РАБОТНИЦИ
тел. 59—62

1—7— „Разрушеният мост“, 18—
14— „Живот без китара“, 15—
21— „Излишните“

„КУЛТУРА“
тел. 34—89

Зимно: 1—7— „Парижката св.
Бсгородица“, 8—14— „Сибирска-
та леди Макбет“, 15—21— „Бе-
ли сенки“

Лятно: 1—7— „Сестри на леда“,
8—14— „Живот без китара“,
15—21— „Любов от последен
поглед“

„Я. МИХАЙЛОВ“
ЛЯТНО

1—7— „Разрушеният мост“,
8—14— „Сибирската леди Мак-
бет“, 15—21— „Роман и Фран-
ческа“

КУЛТУРЕН ДОМ
кв. Аспарухово
тел. 71—17

1—7— „Черноморка“, „Макбет“,
8—14— „Две полувремена в ада“,
„Ревю в полунощ“, 15—21—
„Ключ за Барборка“, „Път към
висшето общество“

„АС. ЗЛАТАРОВ“
тел. 56—50

1—7— „Трубадур“, „Хитър Пе-
тър“, 8—14— „Влакът отива на
изток“, „Откраднато шастие“,
15—21— „Колко малко е нужно
да има любов“, „Неканени го-
сти“

„ПРОСВЕТА“
тел. 47—22

1—7— „Ден последен, ден пър-
ви“, „Човекът до тебе“, 8—14—
„Аршин Мал Алан“, „Петър пър-
ви“, 15—21— „Среща на брега“,
„Черният Орфей“

„ЗЛ. ПЯСЪНИ“
ЛЯТНО

1—7— „Мамзел Нитуш“, „Как
да бъдеш обичана“, 8—14—
„Малките мечове“, „Лили“, 15—
21— „Ех, че пътуване“, „Купих
си татко“, 22—28— „Моля, не
ме бъдете“, „Главозамайване“.

„ДРУЖБА“
ЛЯТНО

1—7— „Как да бъдеш обичана“,
„Мамзел Нитуш“, 8—14— „Ли-
ли“, „Малките мечове“, 15—21—
„Горчива любов“, „Ех, че пъту-
ване“, 22—28— „Във възрастна
на любовта“, „Моля, не ме бу-
дете“.

ИЗЛОЖБИ

ПОСТОЯННА ХУДОЖЕСТВЕНА ГАЛЕРИЯ

Бул. „Ленин“ 65

Отворена за посещение всеки ден (освен понеделник)
от 9 ч. до 12 ч. и от 15.30 ч. до 19 ч.

ДОМ-МУЗЕЙ НА ХУДОЖНИКА
ГЕОРГИ ВЕЛЧЕВ

ул. „Ж. Карамфилова“ 8
(срещу кино „Култура“)

Постоянна художествена галерия — „Разстрел“

Г. Дас.

КОНЦЕРТИ

Сряда, 10 юли

Начало 19.30 ч.

Дом на културата на корабостроителите

КОНЦЕРТ
НА ДЪРЖАВНИЯ СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР —
ВАРНА

Солист ГАБРИЕЛ ТАКИНО — Франция
носител на Първа награда на междунар. конкурси
в Лондон, Неапол, Болцано и Верчели.

Диригент ИВАН БАКАЛОВ

В програмата :

Берлиоз — Римски карнавал

Григ — Концерт за пиано

Вагнер — Зигфрид идилия

Лист — Концерт за пиано и оркестър

В ЛЕТНИЯ ТЕАТЪР

Вторник, 16 юли

Начало 20 ч.

КОНЦЕРТ
НА ДЪРЖАВНИЯ СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР —
ВАРНА

Гост-диригент

КЛАУС ПРИНСГХАЙМ — Япония.

Солисти : Лауреати на II междунар. фестивал
за млади оперни певци в София.

В програмата :

П. Владигеров — Еврейска посма

Арии из опери

Бетовен — Симфония № 7

20 и 21 юли

Начало 20 ч.

КОНЦЕРТ
НА СОФИЙСКАТА ДЪРЖАВНА ФИЛХАРМОНИЯ

МУЗЕИ

В многовековния град Варна има много музеи. Бурният живот, който е шумял на този очарователен морски бряг, е оставил много следи. Грижливите ръце на учените, на историци и археолози, са събрали много експонати, които дават познание за живота на народите, населявали тези места от древни времена до най-близки дни.

АРХЕОЛОГИЧЕСКИ МУЗЕЙ

ул. „Шейново“ 5, тел. 30-62

Отворен за посещение от 8 ч. до 11 ч.

и от 15 ч. до 18.30 ч.

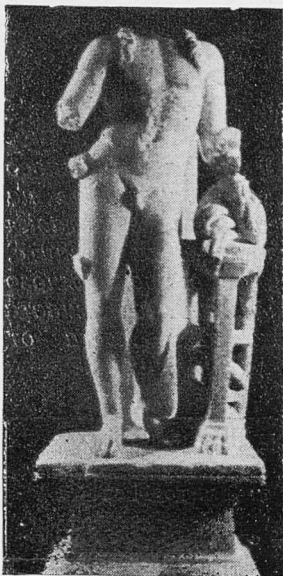
Почивен ден — събота

Археологическият музей е най-богатия в града. Той е основан през 1906 година. В него са събрани много ценни паметници, свързани с далечното минало на древния град Одесос — Варна. След установяването на народната власт през 1944 година музеят стана държавен и се сложи началото на една широка научноизследователска дейност за изучаване на историята

на многовековния град Варна, на всички антични градове и селища по нашето крайбрежие, историята на траките и на славяните.

Музеят разполага с общо над 40 000 експонати, разпределени в четири отдела за предисторическата, античната, следновековната епохи и епохата на турското робство. Особено ценни са сбирките от гръцки и

Един от ценните експонати в музея — Аполон от Балчик

римски релефни паметници, които датират от III в. пр. н. ера до IV — V в. Най-многобройни са ония релефи, които датират от времето на римското владичество (II — III в. от н. е.), когато древният град Одесос достигнал своя най-голям стопански, културен и военен разцвет.

МУЗЕЙ НА РЕВОЛЮЦИОННОТО ДВИЖЕНИЕ

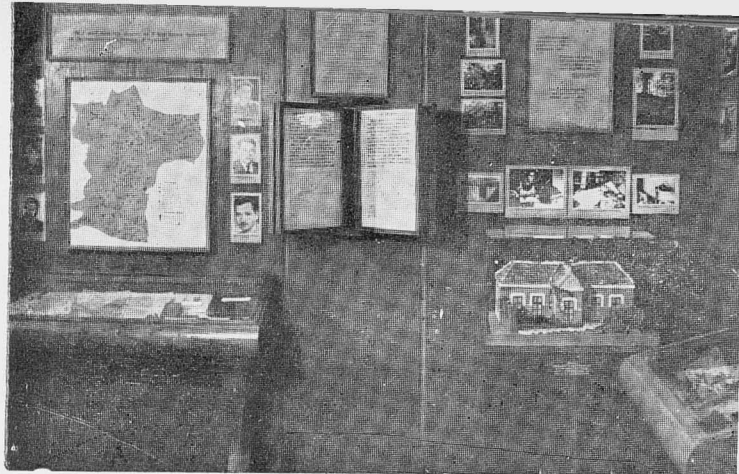
ул. „Пушкин“ 2, тел. 27-85

Отворен за посещение от 8 ч. до 11 ч.

и от 15 ч. до 18.30 ч.

Почивен ден — понеделник

Музеят на революционното движение е открит през 1945 год. Славните борби на трудещите се от град Варна и Варненския край под ръководството на БКП срещу капитализма и фашизма са отразени в над 3000 експонати. Те разказват на посетителите за зараждането и развитието на работническото и социалистическото движение, за помощта, която варненските социалисти оказват за пренасянето на в. „Искра“, за бурните стачни години, за победата на Варненската кому-

на, за славните синове и дъщери на работническа Варна, загинали в борбата срещу кървавия фашизъм. Особено място е отделено на материалите и паметниците, свързани с дейността на Варненската комуна, ръководена от бележития комунист Димитър Кондов, за Септемврийското въстание през 1923 година и за славното партизанско движение и дейността на саботажните групи в града и Варненския край.

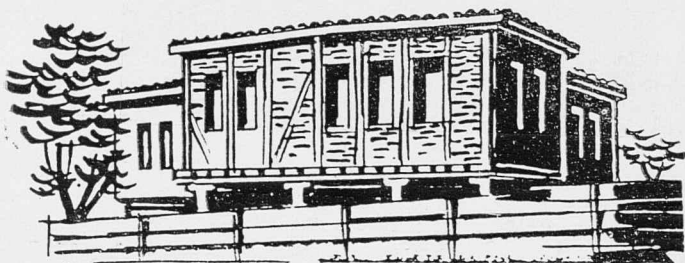
МУЗЕЙ НА БЪЛГАРСКОТО ВЪЗРАЖДАНЕ ВЪВ ВАРНА

ул. „27 юли“ 9

Отворен за посещение от 8 ч. до 11 ч.
и от 15 ч. до 18.30 ч.

Почивни дни — четвъртък и събота

Отскоро във Варна е открит Музей на българското възраждане. Той се намира в старинна двуетажна постройка, която десетилетия наред преди Освобождението (1878 г.) е била средище на българския обществен живот във Варна.

В приземния етаж на основно ремонтираната сграда е запазена старата българска църква, уредена тук още през 1865 г. Горната част е отделена за експозиция на музея. Показани са материали, свързани с първите прояви на българското възрождане във Варна, с развитието на учебното дело, с интереса и грижите на руските консули в града към всяка народностна проява на варненските българи.

АКВАРИУМ

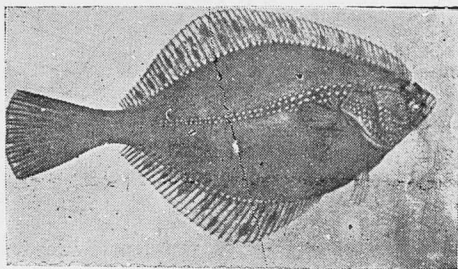
Бул. „Червеноармейски“ 4

(в Морската градина)

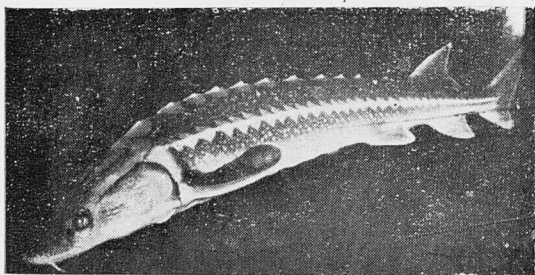
Отворен за посещение от 8 ч. до 20 ч.
непрекъснато

Почивен ден — понеделник

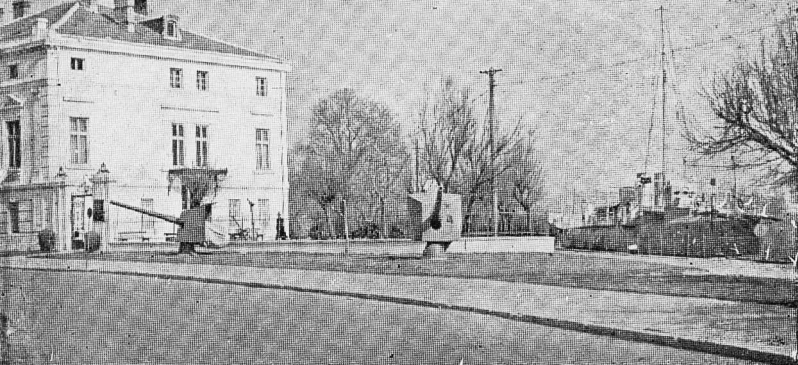
В аквариума могат да се видят най-типичните представители на подводния свят, а също така и някои много редки и изключително интересни екземпляри

от морската фауна — чудно красивите актинии, ракулстинник, сребърна риба, змиорка, дракон, морска котка, морска лисица, платерина и други. Живите пред-

ставители на подводния свят са разположени в 65 басейни с течаща морска или сладка вода, в които са създадени условия за живеене на рибите, близки до естествените.

ВОЕННОМОРСКИ МУЗЕЙ

Бул. „Червенармейски“ 2 (до Морската градина)

Отворен за посещение от 9 ч. до 11.30 ч.

и от 14 до 19.30 ч.

Почивни дни — понеделник и четвъртък

Посетителят може да види във военноморския музей първите образци морски мини, саби, пушки, корабни сръдия и торпеда от участието на българския флот в Сръбско-българската, Балканската и двете световни войни. Любопитният посетител може да види флага на крайцера „Надежда“, да разгледа прославения миноносец „Дръзки“, с който смелите български моряци шурмуваха турския боен кораб „Хамидие“ и още много други ценни експонати, изложени в музея: документи, снимки, бойни реликви, отразяващи братската помощ на руския народ и на руските моряци в борбата за освобождение на народа ни от турско иго и за създаване на български национален флот още в 80-те години на миналия век.

ПРИРОДОНАУЧЕН МУЗЕЙ

(в Морската градина до Младежката площадка)

Отворен за посещение от 8 ч. до 11 ч.

и от 15 ч. до 18.30 ч.

Музеят е съвсем нов — създаден е през 1962 година. Многобройните интересни и грижливо подредени експонати запознават посетителя с природата на нашето крайбрежие и морето.

1087/69

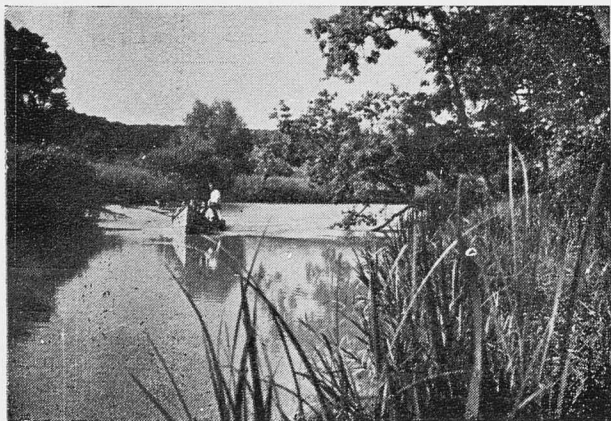
ЕКСКУРЗИИ

ЛОНГОЗЪТ

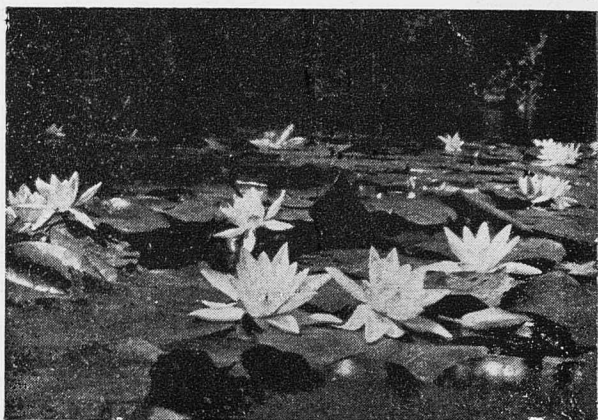
Едва ли има по нашето Черноморие по-живописна река от Камчия. Двата ѝ притока — Голяма и Луда Камчия, набират водите си от Източния Балкан. При гара Величково двете реки се съединяват и Камчия започва да тече плавно на изток — към Черно море. Недалеч от село Гроздево тя навлиза в прочутия Лонгоз.

Но най-дивна и красива е прочутата Лонгозка гора от м. Пода до устието на р. Камчия. Вековна гора от брястови и ясенови великани, издигнали върхари на 30 — 35 метра, преплетени с диви лози, скрипка и бръшлян, образуват гъст свод, през който Камчия бавно носи своите тъмнозелени води. Дълбока тишина цари наоколо, нарушавана само от писъка на някоя подплашена птица нейде от гъстия шумак или от пляска на подскочила над повърхността на водата риба. И колкото се приближава до устието на реката, толкова тая „джунгла“ става по-гъста, по-омайна. А ако се навлезе в азмаците на реката, които се намират близо до устието ѝ, открива се нова вълшебна картина. Върху спокойните тъмни води едва-едва се люлеят стотици бели и жълти водни лилии.

Към устието на р. Камчия

И ето, най-сетне устието. Тук Камчия излива своите води в морето. Но има дни, когато морето с яростни вълни се хвърля към брега и отблъсква водите на Камчия. Започва гигантска битка между морето и реката. Речните води се стремят да се излеят през пясъчната ивица, но морският прибой ги връща назад. Накрай победената река отстъпва.

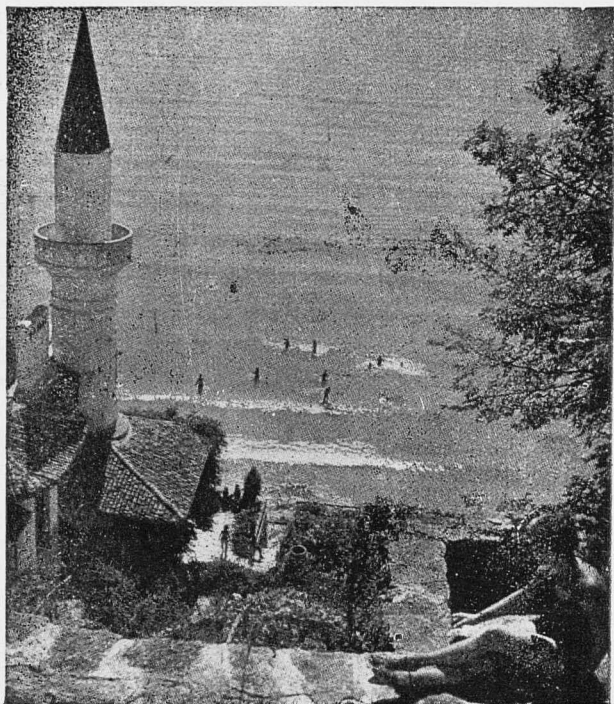
Красиви са белоснежните водни рози — лилиите!

През римското владичество при устието на Камчия се намирала голяма станция-крепост — Ерите. През дните на черното петвековно турско робство из Лонгоза бродел с хайдушката си дружина юначният Вълчан войвода — закрилник на угнетения народ. Две столетия след Вълчан войвода, в една непрогледна августовска нощ на 1941 година двадесет и трима верни народни синове слязоха при устието на р. Камчия, за да влеят силите си в съпротивителното движение. Те загинаха в огъня на борбата. Днес паметната плоча край самия морски бряг напомня за тяхната саможертва.

БАЛЧИК

Разположен амфитеатрално върху черноморския бряг на широк, извит залив, запазен от ветровете чрез скалистия нос Калиакра от север и нос Екрене — от юг, на 45 км от Варна се намира живописният град Балчик. По десния терасовиден бряг на причудливо разклонения стръмен склон на Добруджанското плато са наредени къщите на града, достигащи почти до морето.

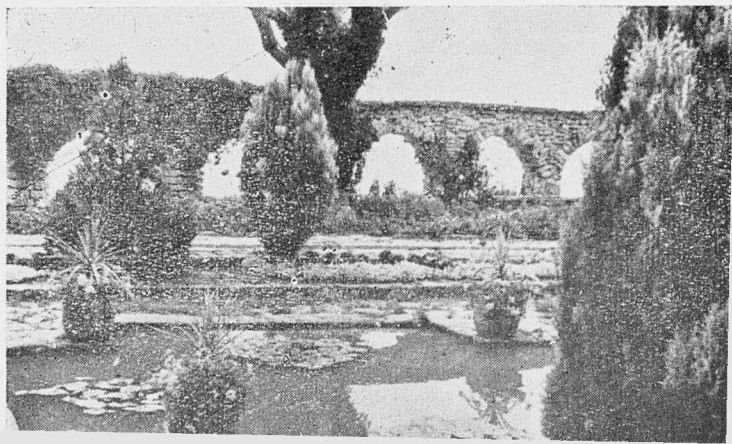
Балчик е основан от милетски рибари-гърци, които го нарекли Круной, т. е. „Изворите“. Предполага се, че това име му било дадено поради изобилните

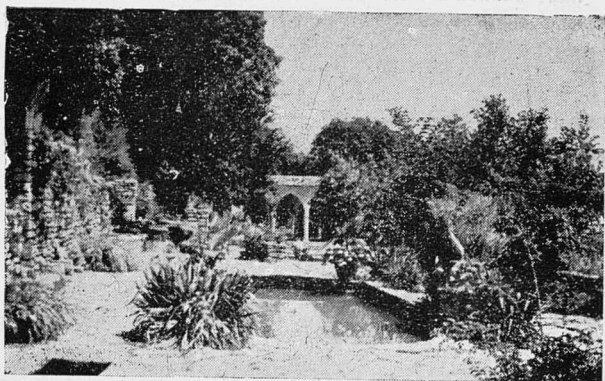

Част от двореца в Балчик

всди, които бликат западно от града. През III век пр. н. е. той се наричал Дионисополис, вероятно от статуята на Дионисий, пренесена през морето и поставена тук на брега. В VI век от н. е. Дионисополис бил разрушен от силно земетресение. През XIII и XIV век Балчик е известен под името Карвуна и става пристанище на полунезависима Добруджа. Когато отоманските орди завладяват града, наричат го Балчик — по името на добруджанския владетел Балик, брат на

Паркът на двореца

Добротич. По това време той е бил малък град с оживена търговия на житни храни, изнасяни през неговото пристанище.

По-късно брегът е бил наричан „Сребърен бряг“, а Балчик — „Белият град“, „Ница“. Румънската буржоазия беше построила тук вили, а румънската кралица Мария — разкошен дворец сред великолепен парк. Сега този дворец е летовище на нашите дейци на науката и изкуството, а някогашните аристократически вили — място за почивка на трудещите се от цялата страна. На 5 км от града се намират прочутите кални бани „Тузлата“, оформени в модерен лечебен и курортен комплекс.

Асфалтирани пътища свързват Балчик с Варна, Толбухин и Каварна, като с Варна го свързва и всекидневен пътнически корабен рейс.

ПРИМОРСКО

Разположено върху малък полуостров на около 6 км от Маслен нос, през последните няколко години селото се развива като морско летовище. Тук зелените масиви на странджанските гори се сливат със синевата на необятните морски простори. Плажовете са разположени около двата залива — южния („Дяволския“) и северния („Стомолло“). Тук водата е прозрачно бистра, а дъното — плитко и чисто.

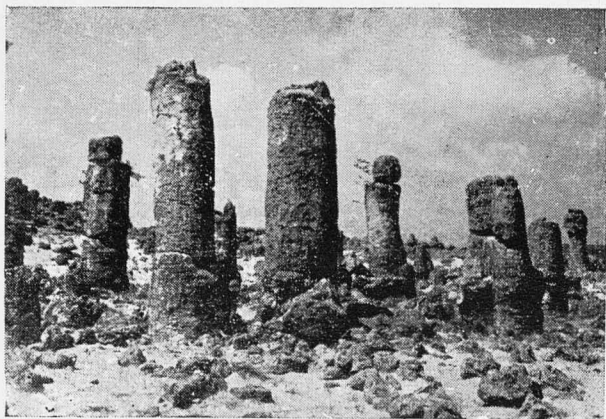
Приморско е обект на усилено благоустрояване. Пресушени са блатата, селото е канализирано и водоснабдено, строят се нови домове, вили и др.

ПОБИТИТЕ КАМЪНИ

На 18 км западно от Варна, от двете страни на асфалтирания път за София са разпръснати чудновати каменни стълбове, наподобяващи вкаменена гора, едни ствени по рода си в Европа. Разположени в малка пясъчна пустиня, набраздена от повеите на вятъра, тези каменни стълбове изглеждат величествени и за-

гадъчни, изплували сякаш от някоя старинна легенда. Това са прочутите „Побити камъни“ (Дикилиташ).

Те представляват прави, почти цилиндрични кухи

Изглед от каменната гора

каменни колони, високи до пет метра и дебели от 0.5 м до 3 м. Повърхността им е грапава, покрита с различни по големина вдлъбнатини и набраздена от неправилни улеи. По нея ясно личат следи от вкаменелости — миди, охлюви, нумулити и други морски животни.

Дълго време тайната на вкаменената гора е вълнувала учените. Първите сведения за това чудновато природно явление дава руският пътешественик В. Тепляков през 1856 г., а английският геолог кап. Спрат прави първата научна публикация.

Според съвременните научни изследвания и поспециално тези на българските геолози Гочев и Бойчев, каменните стълбове са наслоени слепвания от варовик и пясък, получени при изтичането на дъждовните води през варовиковото дъно на изтеглилото се от тези места Еоценско море.

СЕЛО КИТЕН

Разположено в дъното на нос Урдовиза, на около 5 км от Приморско, село Китен е възникнало през 1931 г. предимно от бежанци от източна Тракия. Два залива с хубави плажове ограждат малкия полуостров. Най-просторен е южният плаж, а близо до северния се намира заливът Атлиман (Заливът на жребца), служещ до 1912 г. за гранична точка между България и Турция.

На нос Урдовиза в най-дълбока древност е имало силно укрепено селище, което било завзето от турци-те чрез хитрост. Все още личат следи от крепостна стена и развалините на малка църква.

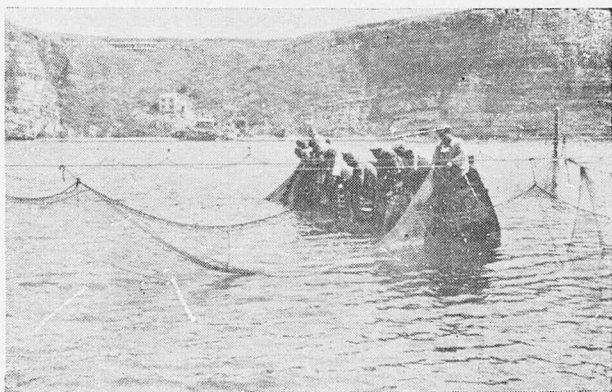
Мястото очарова с морската си романтика, с красивите си околности и историческите си места.

СОЗОПОЛ

Малкият полуостров като че ли е недостатъчен, за да побере многото дървени къщички, струпани върху него. Те се притискат една до друга и протегнали надвесените си еркели, сякаш ще се изсипят в морските води.

На свързания с града чрез вълноломната пристанищна стена остров Кирил се издига красивата сграда на бившето рибарско и морско училище. Тук, на този остров са били положени основите на старинния град. В тихите, защитени от ветровете води през 610 г. преди н. е. елински колонисти са извършили първите заселвания. Тогава градът носел името Аполония и достигнал голям търговски и културен разцвет. С покоряването му от римляните през I век обаче се сложило край на това. Дори статуята на Аполон била заграбена и останала да краси Капитолия в Рим. През 431 г. се появява новото име на града — Созополис (Град на спасението).

И сега Созопол е изпълнен със старинна романтика. Все повече обаче старата част на града се слива с новата, издигат се модерни, красиви постройки. Прекрасни са и обширните му плажове, носещи различни имена: републикански, градски, „Харманите“, между които най-интересен е „Каваците“, намиращ се на няколко километра от града. Със своите пясъчни дюни и слънчева безбрежност, той напомня на истинска пустиня, разстилаща се край морето. Освен това градът разполага с удобни площи за къмпинг.

За добрия улов са нужни много умение и труд

До Созопол може да се отиде по море — с кораб от Бургас, или по красив удобен път. От него могат да се предприемат излети до устието на р. Ропотамо и до китното крайморско село Приморско.

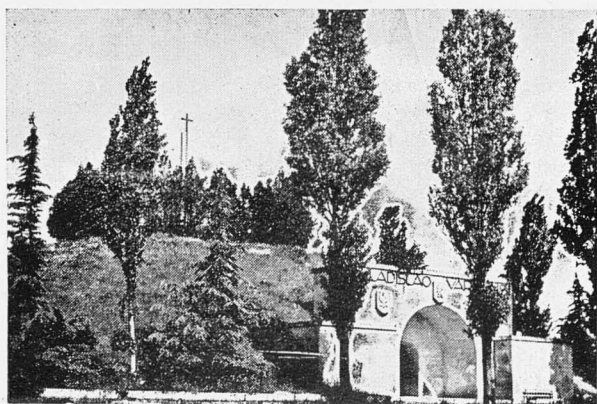

ЗАБЕЛЕЖИ- ТЕЛНОСТИ

ВЛАДИСЛАВ ВАРНЕНЧИК

На около 4 км западно от Варна всред равнината между Варненското езеро и Франгенските възвишения се издигат две тракийски гробни могили, едната от които е превърната в паметник-мавзолей „Владислав Варненчик“.

Турците били вече господари на почти целия Балкански полуостров и заплашвали Средна Европа. Оку-
ражени от успехите на предприетия през 1443 г. военен поход полско-унгарският крал Владислав Ягело и известният унгарски военачалник Ян Хуняди решили да нарушат сключения договор и да започнат нова война за окончателното изгонване на турците от полуострова. През есента на 1444 г. Владислав минал Дунава с около 16 000 войници — унгарци, поляци, словаци и чехи и се насочил на запад. При Никопол към войската се присъединили около 4000 влашки войници. По пътя войските били посрещнати като освободители и населението е помагало при превземането на турските крепости. На 9 ноември Владислав превзел Варна без бой. Същия ден вечерта пред града се явил с войската си и турският султан Мурад II. Султанът по това време бил зает по източните граници на Малоазиатските си владения, но при вестта за нарушения мир, той бързо се отправил към Проливите. Тук Мурад задър-

Паметникът-мавзолей „Владислав Варненчик“

Владислав в боя (фрагмент от картина)

жал изпратените в помощ на Владислав от римския папа венециански и генуезки кораби и с тяхна помощ, срещу голямо възнаграждение, прехвърлил своята 40-хиладна армия в Тракия.

Владислав трябвало да приеме сражението. На 10 ноември на полето край двете тракийски могили войските застанали една срещу друга. Двойно по-малобройната Владиславова войска била вече нанесла почти пълно поражение на турците. Оставал само центърът, където се намирал султанът. Тогава Владислав се намесил в боя с малка група полски рицари. Храбро той си пробивал път през еничерския пръстен около султана, но тук той неочаквано бил свален от коня и убит. Внезапната смърт на краля променила рязко изхода на боя. Обезкуражената войска, виждайки забучената на копие глава на Владислав се пръснала, била преследвана и избивана от турците.

Така завършил този последен опит за освобождаване на България от турците. Загиналият Владислав, чиято глава е била отнесена в Мала Азия, а обезглавеният труп изчезнал между многото паднали на бойното поле, получил в историята името Варненчик.

На една от могилите още през турско време полски емигранти издигнали паметник в чест на Владислав, но турците съборили паметника още на другата година. През 1924 г. от името на полския, унгарския и българския народи бе издигнат в подножието на същата могила скромен паметник от два гранитни блока с възпоменателен надпис, а през 1935 г. благодарният български народ почете паметта на загиналия герой, като изгради каменен мавзолей — паметник. Планът за този мавзолей е изработен от варненския архитект Франгя по подобие на братската могила, издигната в памет на Полтавския бой в 1709 г. При построяката на мавзолея бе открита дълбоко вкопана в земята каменна гробница от IV в. пр. н. е., в която е бил погребан някой от местните тракийски вождове.

АЛАДЖА МАНАСТИР

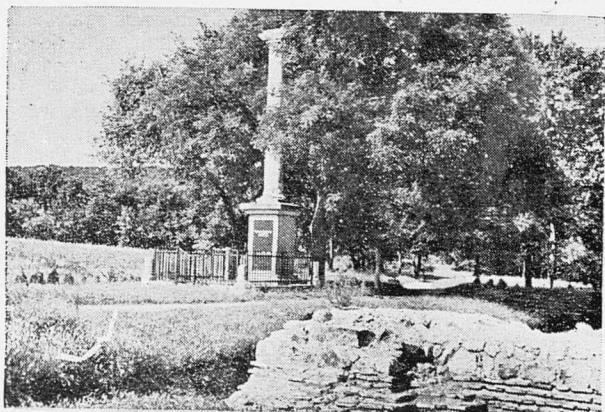
Франгенското плато, което в по-голямата си част се спуска към морето в залесени, полегати склонове, на около 14 км североизточно от Варна завършва изведнъж с отвесни, високи повече от 30 м. скали. Тук се намира скалният пещерен манастир Аладжа. Цялата местност от скалите до морето е била заселена още от праисторическата епоха. На много места из гората се срещат мегалитни паметници и останки от строжи от римската и византийската епохи. В подножието на манастира и околностите му са намерени антични монети. Може да се предполага, че пещерите, които са били нарочно издълбани в мека варовикова скала, са били използвани за отшелнически общежития още по време на разпространяването на християнството по нашите земи. Подобни пещерни общежития, просъществували обаче само до края на VI в. от н. е., се намират в скалите при с. Рояк, Боряна и Китев, Зарненско. През средновековието отшелническата колония се превърнала в скален манастир, в два етажа, като на всеки етаж е била оформена по една църква. Етажите са били свързани с вътрешна стълба във форма на кладенец. По стените на пещерите личат издълбани леглата на предите за дървените преградни стени между килиите. Стените и на двете църкви са покрити с цветни стенописи.

Пещерите западно от манастира, неправилно наречени в миналото „катакомби“ са също изкуствено издълбани в скалата монашески килии и представляват очевидно малък скит към манастира. Тук, в горния етаж, са разкрити цяла редица от монашески гробове.

След падането на България под турско робство поради натиска и гоненията над българското християнско население в североизточната част на нашите земи, манастирът е бил опустошен и постепенно запустял. Дървените конструкции изгнили и паднали. Изронил се и големи части от меката варовикова скала, което довело до унищожаване на кладенчевата стълба между двата етажа, на част от външните стени на коридорите и килиите. Дълги години долният етаж, който бил станал достъпен от натрупания в подножието му висок насип от срутени скали и пръст, бил използван за овчарски кошари. Това е довело до пълното унищожаване на църковните фрески. След проправянето преди повече от 70 години на скалната пътека до горния етаж са били унищожени и стенописите в горната църква.

Днес Аладжа манастир, ако и загубил много от първоначалния си вид, стои като свидетел на една епоха от многовековната история на нашите земи и със своето оригинално устройство и чудно живописно местоположение привлича любителите на старините и природните красоти.

БАЗИЛИКАТА В МЕСТНОСТТА „ДЖАНАВАРА“

На около 4 км югозападно от гр. Варна, над Варненското езеро се издига високата тераса „Джанавар тепе“. В източния склон на възвишението сред гъста гора дълги години се е криела каменна моги-

ла, наречена „Илан тепе“, т. е. „Змийска могила“. През 1915 и 1919 г. варненското археологическо д-во извърши под ръководството на Херман Шкорпил разкопки на тази могила и под високия каменен насип бяха открити основите на раннохристиянски храм. По своя план той представлява еднокорабна базилика от източен тип, уникален в църковната архитектура в нашите земи. Базиликата е дълга 31 м и широка 28 м, с по едно голямо правоъгълно помещение във всеки ъгъл. В северозападното помещение в ляво от входа е устроен специален баптистерий (кръщелна за възрастни), който представлява кръстовиден басейн със стъпала. Абсидата (полукръгла олтарна част) е вградена изцяло в деделата източна стена. В същата стена, от двете страни на абсидата са запазени останки от кръгли вити стълби, които са извеждали вероятно в кулите, които са били разположени в горния етаж над ъгловите помещения. Предабсидното пространство е било оградено с мраморна балустрада, а пред нея се издигал амвонът, от който е оцеляла, силно начупена, само мраморната кръгла основа. Под амвона се намира изградена с тухли полуцилиндрична гробница, а срещу нея в посока към олтара на около 2 м дълбочина — нарочно изидана крипта (скривалищница). Тук е било намерено изгнило дървено сандъче, а в него са били поставени три реликвиари (мошехранителници), вложени един в друг, изработени от мрамор, сребро и злато.

Деделите до 2 м стени на сградата ѝ придават крепостен характер. Базиликата прави впечатление не само със своята масивност, но и с богатата си украса, за което свидетелствуват намерените много останки от мраморни колони, капители, корнизи и други архитектурни детайли.

По стила на подовата мозайка, по техниката на строежа на сградата и по намерените реликварии базиликата може да се сметне, че е построена между V—VI в. Тя е една от многобройните култови сгради, които е построила богатата по това време църковна община в Одесос. Базиликата е просъществувала до края на VI в., когато е била опожарена и разрушена по всяка вероятност от аварите.

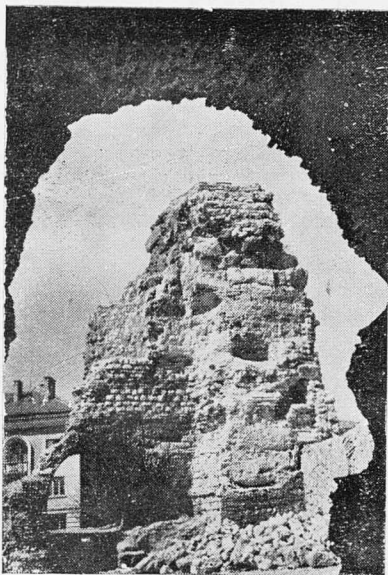
До тази ценна историческа старина днес се издига паметникът, поставен над гроба на нейния откривател Херман Шкорпил, един от основателите на българската археологическа наука.

ТУРСКИЯТ БАРУТЕН ПОГРЕБ

В дясно от пътя за кв. Аспарухово, до новия жп. надлез се издига висок земен насип, под който се крие масивно изграден стар турски барутен погреб, построен в 1874 г. Преди това погребът се помещавал в старото вътрешно укрепление на Варна „Ич кале“, намиращо се на мястото на днешната сграда на Адмиралтейството. По искане на населението на града, което се страхувало от възможна експлозия, турците трябвало да преместят военните си складове. За тая

цел те построили нов погреб към бастиона „Кадър боба“, в тази част на укрепения град, която по това време още не е била застроена. Самият бастион е бил един от най-важните опорни пунктове на турската крепостна стена, която обграждала града и била построена през 1834 г. с труда на няколко хиляди български работници и майстори, събрани от цялата страна. Днес от крепостната стена и бастиона „Кадър боба“ не е запазено нищо. Барутният погреб е единствената оцеляла останка от турската укрепителна система във Варна и представлява полузкопаната правоъгълна зала, изградена от дялани варовикови блокове, а отгоре е покрита с полуцилиндричен свод от фабрични, внесени от чужбина тухли.

Встрани от погребата сега се възстановява старата турска чешма, която е била изградена в 1834 г. на днешния площад „9 септември“ по случай завършването на строителните работи по военното преукрепване на града след руско-турската война от 1828 — 1830 г. В чешмата е вграден обширен турски надпис от придворния поет Айни, който в стихотворна форма и в ласкателен дворецов стил е възпял „великите“ дела на султан Махмуд II.

Р
И
М
С
К
А
Т
А

К
У
Л
А

В старата част на Варна, разположена край морето, се издигат останките от обширна антична постройка, включена между улиците „Цар Крум“, „Цар Калоян“ и „Граф Игнатиев“. Най-високата запазена част от нея носи сега името „Римска кула“. Тук, в центъра на стария Одесос, се издигала голяма, няколко-

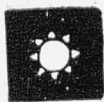
етажна сграда, която е обхващала площ от повече от 10 000 кв. м. Сградата е строена от каменни блокове и пояси от квадратни тухли, споени с дебели пластове от хоросан, изпъстрен със счукани червени тухли. От цялата огромна постройка сега е оцеляла над земята много малка част. Затова пък почти изцяло се е запазил някогашният ѝ приземен етаж, който е останал затрупан дълбоко под образувалия се над цялата площ на стария град дебел културен пласт. Този етаж се състои от множество засводени коридори и помещения, повечето от които са запълнени с пръст, навлязла през разбитите сводове. Особен интерес представляват дебелият няколко метра основни стени на сградата, които не са плътни, а в тях по протежението им са изградени засводени коридори с различна широчина и височина, подът на които е постлан с квадратни тухли, а стените са измазани с червена мазилка. По сводовете има отвесно вградени глинени тръби-отдушници, които са минавали по дебелината на стените и са извеждали вероятно на покрива на сградата. Предназначението на тези коридори остава и досега неясно. Подобни кухи стени са открити досега в една римска постройка в Ескус (сега с. Гиген).

Сградата е представлявала вероятно административен център и седалище на римската власт в Одесос. В източния ъгъл бе открита отоплителна инсталация за банско помещение, а надписите, които били издраскани по стените на едно помещение в западния край, го определят като местен затвор. Според намерените досега археологически материали сградата е била построена през III в. от н. е. Към VI в. по времето на византийския император Юстиниан, сградата е била подновена и надстроена. Големите варовикови и мраморни блокове и корнизи и частите от мозаичен под, които са оцелели от разрушенията през вековете, говорят не само за монументалния вид на сградата, но и за нейното майсторско архитектурно оформяне.

По времето на старата българска държава сградата е била изоставена, което довело и до нейното постепенно разрушаване и затрупване. През XIV в. върху част от развалините е имало грънчарски работилници, а през турско време цялата площ е била превърната в жилищен квартал.

„Римската кула“, въпреки че все още не е напълно разкрита и проучена, е един изключително ценен паметник на строителното изкуство в нашите земи през епохата на римското владичество.

ПОЛЗУВАНЕТО НА МОРЕТО

Благоприятните за развитието на клетките и укрепващите организма ултравиолетови лъчи на слънцето се чувствуват най-осезателно край морето. Съчетани с топлите инфрачервени лъчи, в умерено количество, както и с богатата на минерални соли морска вода, те активизират защитните сили на организма, нормализират обмяната на веществата и другите физиологични процеси, увеличават калция на червените и белите кръвни телца. Къпането в морето внася подобрене във функционирането и на централната нервна система, закалява лигавиците на дихателните пътища.

При ползуването на слънчевите лъчи и морето обаче трябва да се спазват някои условия.

Най-благоприятното време за слънчеви бани е сутрин от 8 ч. до 11 ч., а след обяд — от 17 ч. Закуската не трябва да бъде обилна, а питателна и лека. Първото слънчево облъчване трябва да има продължителност не повече от 10 минути, като постепенно се увеличава, без обаче да надминава, дори и при най-устойчивите организми, 3 часа. Къпането да става след облъчването и то в рамките от 3 до 15 минути с постепенно увеличаване на времетраенето, като при особено топла вода — над 23°C , може да продължи и до половин час. Най-добре е къпането да става от 10 ч. до 14 ч., а при много горещо време и от 7 ч. до 19 ч., но в никакъв случай с непрекъсната смяна на облъчване и къпане, което крие сериозна заплаха от изгаряния.

Продължителността на морските бани не трябва да надминава 4—5 седмици, при което те трябва да бъдат съпровождани с пълноценно хранене и редовна следобедна и нощна почивка. Най-благоприятните месеци за ползуване на морето са месеците юни, юли и август, а при хубаво време — и септември.

*Незабравими
са дните на
почивка, прека-
рани край бре-
га на морето*

КЛИМАТ

България е разположена в северната умерена зона между 41°12' и 44°12' северна ширина и 22°02' и 28°03' източна дължина по Гринвич. България е характерна със своята студена зима и горещо лято. Умерено-континенталният климат на България е повече близък до климата на Централна и Източна Европа, отколкото до Средиземноморския климат, макар че в южните райони и по Черноморието влиянието на този климат е по-силно.

Средногодишната температура на България е с 0,5 — 1° по-висока от средногодишната температура, характерна за тази географска ширина, а специално за месец януари разликата е 2°, 3 под, а за месец юли 1°, 2 над.

Трябва да се има предвид, че Варна е разположена в Черноморската област, където колебанията на температурата не са големи. Черно море, което не замръзва и спада към топлите морета, представлява естествен топъл резервоар, който зимно време смекчава студовите, а лятно време охлажда летните горещини.

Средногодишните колебания в температурата във Варна по месеци са следните:

I 10, 4	V 15°, 4	IX 18°, 3
II 20, 6	VI 19°, 4	X 18°, 7
III 6°,	VII 22°, 1	XI 7°, 8
IV 10°, 4	VIII 22°, 1	XII 4°, 7

От тези данни се вижда, че средногодишната амплитуда във Варна е 20°, 7.

Валежите в България са по-малко, отколкото в Западна Европа и се разпределят по-равномерно. Например валежите в района на Варна се разпределят (в литри на 1 кв. м) по месеци така:

I — 31	IV — 33	VII — 49	X — 46
II — 25	V — 51	VIII — 43	XI — 46
III — 29	VI — 74	IX — 34	XII — 40

В района на Варна средно през годината падат 501 литра валежи на 1 кв. м. В София количеството на валежите за годината е 643 л., в Плевен — 618, в Габрово — 899, в Пловдив — 521, в Казанлък — 692 л.

Тези климатични особености на Варна позволяват курортният сезон да започва през месец юни и да продължава до края на септември. Характерно за Варна е, че и през месец октомври имаме слънчеви топли дни и температурата на морето е висока, водата е топла и приятна за къпане.

